

Tale til KLS på 110 års fødselsdagen

Allerførst vil Berit og jeg sige tak til Ellen og Mimi for invitationen til denne store dag.

Der skal herfra lyde et stort tillykke til KLS medlemmer med fødselsdagen.

Ja – tillykke til os alle sammen, som nyder frugterne af det store arbejde, det mod og den viljestyrke, en gruppe stærke kvinder mobiliserede, da de gik sammen om at organisere kvinderne i Kvindelige Kommunale Lønarbejdere for 110 år siden.

Den store opgave, disse foregangskvinder påtog sig, har haft uvurderlig indflydelse på løn- og arbejdsforhold for de mange, der senere kom til. Det er deres fortjeneste, at vi alle sammen kan være trygge ved en offentlig service af høj kvalitet.

Med organisering af kvinderne blev der skabt et stærkt fællesskab, som er løbet som en rød tråd gennem samfundsudviklingen lige siden. Denne røde tråd er også en af hovedårsagerne til, at vi i 2020 har ligestillingen mellem mænd og kvinder, ligeløn for lige arbejde og uanset køn de samme rettigheder.

Da Kvindelige Kommunale Lønarbejdere blev stiftet den 29. december 1909, var løn- og arbejdsforhold generelt elendige for hele den ufaglærte arbejdsstyrke. Lønnen var lille, arbejdstiderne lange og stort set uden pauser og fridage. 5 feriedage om året kunne det blive til, og uden ret til pension, var alderdommen usikker.

For 110 år siden havde kvinder ikke deres naturlige gang på arbejdsmarkedet. De var dem, der sørgede for hjemmet og passede børnene, mens manden, hvis der var en sådan, tjente pengene.

Men i et samfund præget af stor social ulighed, uden sikkerhedsnet og med stor fattigdom, var mange familier afhængige af mere end en indtægt, hvis der skulle mad på bordet og tag over hovedet. Kvindernes jobmuligheder for 110 år siden var begrænsede. De kunne stå ved samlebåndet, have hjemmearbejde med at sy og reparere tøj, eller arbejde som vågekoner, tjenestepiger og rullekoner. I starten af forrige århundrede havde kvinder ikke stemmeret, ingen rettigheder, ingen status. De måtte derfor finde sig i at blive udnyttet og behandlet respektløst for en ussel betaling.

Det var kvinderne selv, der satte foden ned!

I slutningen af 1800-tallet, hvor mændene begyndte at organisere sig, var der ikke tænkt på dem. Men i 1899 organiserede Marie Christensen tjenestepigerne i Københavns Tjenestepigeforening.

10 år senere i 1909 blev en tvist mellem de mandlige skolebetjente og de kvinder, der havde overtaget rengøringen fra dem på københavnske skoler, startskuddet til stiftelsen af Kvindelige Kommunale Lønarbejdere.

Det var formanden Dagmar Petersen og kasserer Marie Råbymagle, der tog roret. Og med et fællesskab i ryggen kunne de kæmpe for bedre forhold til medlemmerne. De

arbejdede i skolerengøringen, på plejecentre, Københavns Rådhus, Kommunehospitalet og de offentlige toiletter i København. Senere kom mange flere faggrupper til, og i 1920 var KLS en af de største afdelinger i det daværende KKA, senere DKA.

Da DKA og HAF blev sammenlagt i 1993, blev de meget forskellige strukturer i de to forbund, omdannet til de fire sektorer, vi kender i dag, og KLS kom med i Kost- og Rengøringssektoren.

På væggen ved trappen op til FOA's reception på Staunings Plads hænger Københavnske Tjenestepigers fine gamle fane. Den er prydet med tre håndbroderede symboler, som fortæller noget om de udfordringer og håb, de fagforeninger, der organiserede kvinderne, byggede indsatsen på.

Mælkebøtten symboliserer de oversete og upåagtede

Svalerne er for budbringerne

Hesteskoen er for håbet og lykken.

Det er af disse værdier, den røde tråd, der har udviklet de forskellige fag, er spundet af. De symboliserer et fællesskab mellem kvinder på arbejdsmarkedet, som gennem over 100 år er blevet stærkere. Rejsen har været lang. Fra dengang, fanen blev broderet med håb – over kvindernes stemmeret i 1915 – til 1973, hvor det blev vedtaget, at man skulle have lige løn for lige arbejde.

Og den slutter ikke i 2020!

Selvom kvinder og mænd har fået de samme rettigheder, er der stadig meget at kæmpe for:

En ordentlig løn for et godt arbejde, man kan trives i. Arbejdsvilkår, som man ikke bliver syg eller nedslidt af at udføre.

En ret til at trække sig tilbage på pension, før kroppen er helt brugt op, som vi håber snart kommer.

Og det hele hænger uløseligt sammen med den respekt og faglig stolthed, som vi også skal arbejde for at højne.

Mange resultater er skabt på 110 år. Vilkårene for vores medlemmer er blevet bedre.

Men slaget er ikke vundet.

Også i 2020 er vores velfærdssamfund og vilkårene for dem, der hver dag skaber det, udfordret. Fællesskabet med hinanden og solidaritet med de svageste er under forandring. De seneste ti år har vi oplevet besparelser og reelle serviceforringelser.

Så sent som i foråret 2019 oplevede vi, at rengøringspersonalet på skoler og daginstitutioner i København blev varslet besparelser for næsten 47 millioner kroner. Begrundelsen var effektiviseringer på grund af indførelse af mikrofiberklude og et nyt 'behovsbaseret' rengøringsprogram..... 450 medarbejdere er varslet ned i tid eller afskediget med den begrundelse !!

Alting kommer med en pris, har både den forrige og den nuværende statsminister sagt.

Det ved medlemmerne i KLS og FOA alt om.

Det gælder også de mange udliciteringstiltag, som ikke mindst KLS medlemmer har oplevet.

Og det gælder besparelser, som begrundes med nye klude. Prisen for nedskæringer i den størrelsesorden er ganske forudsigelige: Dårligere kvalitet af rengøringen og mere nedslidte medarbejdere, som ikke kan løbe stærkere, end de allerede gør.

.....afslutning

Når vi fejrer denne dag, er det derfor også et løfte til de mange mennesker, der med arbejdskampe og afsavn gennem 110 år har opbygget det fine fundament under velfærden.

Vi vil stå vagt om Den Danske Model, de skabte.

Vi vil føre den røde tråd videre, som Marie Christensen, Dagmar Petersen og Marie Råbymagle tog fat på dengang.

Selvom der i 2020 stadig er dem, der mener, at "Alle kan vride en gulvklud" er der heldigvis kommet større respekt om fagene. Det helt centrale mål for Kost- og Servicesektoren, som KLS med Ellen og Mimi i spidsen for i dag er en del af, er det

samme som, da Kvindelige Kommunale Lønarbejdere blev stiftet en decemberdag i 1909:

At sætte alle sektorens faggrupper på den politiske og samfundsmæssige dagsorden, så de opnår de forhold og den anerkendelse og respekt, samt den ordentlige løn, de fortjener.

Det er stadig nødvendigt at have et fast tag i den røde tråd, som Marie, Dagmar og Marie startede.

Der vil altid være flere kampe at kæmpe.

Det gør vi sammen.

Tillykke.